

Abonamentele

Pentru Sibiiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

La

Abonament lunar

pentru Noemvrie st. v.

— cu prețurile din capul foii —

invită

Administrațiunea diarului „TRIBUNA“.

Ardealul cine-l apără?

II.

Peste două sute de ani au trecut de când marele duce de Moseva 'l-a răsturnat pe hatmanul Dorojenco și a luat în înțelegere cu regele Poloniei stăpânirea asupra Cazacilor.

De atunci și până în ziua de astăzi stăpânirea rusească se întinde mereu atât spre Europa, cât și spre Asia.

Curând după răsturnarea lui Dorojenco Rusia înfrânge puterea Svediei și Țarul biruitor își întemeiază noaua capitală pe pământul luat dela regele pribegit, nenorocitul aliat al Cazacilor.

Regele Carol de Svedia, căutând după înfrângerea suferită la Pultava ajutor la Sultanul, se afla încă la Bender, când Țarul, unit cu Dimitrie-vodă Cantemir, pornesc primul războiu rusesc contra Turciei și capitulează la movila Răbiei, pe malul Prutului, aproape de Huși.

Se vor împlini în curând două sute de ani din ziua acestei capitulațiuni, și în timpul acestor două sute de ani Rușii de multe ori au trecut Prutul și totdeauna s'au întors ear' înapoi. Au desființat regatul Poloniei, odinioară atât de puternic, 'i-au nimicit pe Tătarii odinioară atât de înfricoșăți, au luat Basarabia, cea mai prețioasă parte din Moldova, au înfrânt în mai multe războaie oștirile turcesci, dar' pe Țermul drept al Prutului nu s'au făcut încă stăpâni, în Carpați nu 'și-au pus încă piciorul.

Noi Românii ați în viață suntem oare atât de mărginiți în cunoștințele noastre istorice și atât de lipsiți de judecată, încât se nu înțelegem, că această înaintare a Rușilor e ceva organic în viața Europei și că din iubire către neamul românesc n'au Rușii se se oprească la Prut și că, trecând odată Prutul, ei nu se vor opri

nici la Siret, nici la Dunăre, nici chiar în Carpați!?

Eară noi poporul român nu putem se-'i oprim în cale, nu mai virtos se-'i respingem ear' peste Prut și peste Nistru departe la hotarele lor de odinioară.

Nu este cu toate acestea mai puțin adevărat, că aceiași Ruși, care au nimicit puterea Cazacilor, au redus Svedia la impotență, au desființat regatul Poloniei, 'i-au stins pe Tătarii de pe fața pământului, au sgduit din temelii imperiul otoman și țin în emoțiune întreaga societate europeană, aceia-'și Ruși stau pe malul stâng al Prutului și privesc cum Românii se consolidează, își adună puterile și crează la gurile Dunării un centru de cultură europeană.

Ear' aceasta nu pentru-că Românii sunt mai tari ca alte popoare, peste care Rușii au trecut înainte, ci pentru-că sunt mai cu minte Românii. Pe când Svedienii și Polonesii, întocmai ca Tătarii și Cazacii, erau supărători pentru lumea, în mijlocul căreia trăiau, Românii au știut totdeauna se-'și pună frâu și totdeauna 'și-au dat silința de a fi un factor necesar în viața comună a popoarelor. Și de aceea și Svedienii, și Polonesii, și Cazacii, și Tătarii au fost, întocmai ca Turcii, părăsiți de lumea toată la timpuri de grea nevoie, ear' Românii au fost cruțați de Turci și ocrotiți de Nemți și de Ruși.

Această *cuminție* e ceea-ce mai ales le dă Românilor superioritatea față cu popoarele, de care sunt încungiurați, și îi designează pentru o importantă menire istorică.

Astăzi, când întreaga societate europeană e cuprinsă de o ne mai pomenită încordare și milioane de oameni stau gata să ridice arma, pentru toți oamenii de stat din Europa este un fel de mângâiere gândul, că aici în Carpați și împregiurul Carpaților se află un popor de oameni cu minte, care știu se-'și pună frâu, nu-'și risipesc puterile în aventuri îndrăznețe, nu crează greutăți, unde nu sunt, ei se mângâie a se afirma în pozițiunile lor.

Cu totul altul ar fi mersul evenimentelor, dacă acolo, unde sunt Români, ar fi Maghiari, Slavi ori alți oameni mai impetuoși ca Românii ori mai slabi de ânger ca dinșii. Și *fiindcă* astfel sunt, Românii pot se conteze pe sprijinul popoarelor din Europa.

Acest sprijin voesc se ni-'l iee acela, care insinuă că altfel suntem, și de acest sprijin ne lipsesc aceia, care ne împing spre aventuri îndrăznețe.

În ajunul celui din urmă războiu oamenii de stat ai României au fost destul de cuminte, pentru-ca se nu risipească puterile Românilor, nici pentru apărarea imperiului otoman, care părăsit era de Europa întreagă, nici pentru gloria Rusiei, care e și altfel destul de puternică. Românii au intrat dar' în acțiune numai atunci, când situațiunea devenise grea pentru oștirile rusesci, numai atunci, când România era amenințată de Turcii învingători, numai când vorba era de apărarea pământului românesc: Românii s'au dus la Plevna, pentru-ca nu cumva Turcii se vină la București. Ear' Dobrogea au luat-o Românii — nu pentru-că râvniseră la ea, nu drept compensațiune pentru Basarabia, pe care o perduseră, ci pentru-că interesele europene cereau, ca acest colț de țeară se nu fie stăpânit nici de Rușii puternici, nici de Bulgarii slabi, ci de România, țeara vrednică de încredere.

În fața acestor fapte petrecute numai omul orbit de patimă ori lipsit de pricepere mai poate presupune, că Românii vor pune vre-odată în joc pozițiunea, pe care o au, pentru-ca se câștige fie în unire cu Rușii Ardealul, fie în unire cu Austro-Ungaria perduta Basarabie.

Se poate că a sosit timpul, ca Rusia, după o înaintare de două sute de ani, se-'și înceapă retragerea; se poate că în Europa s'a constituit ori încetul cu încetul se va constitui o putere destul de mare, pentru-ca se-'i respingă pe Ruși peste Nistru și mai departe spre hotarele lor de odinioară: dacă sosit e timpul acesta, dacă constituit s'a puterea aceasta, Românii sunt *avant-garda* ei.

Dacă însă tot li-e mai dat Rușilor se meargă înainte, Românii sunt *arier-garda* puterii ce li se opune și spre Dunăre și spre Carpați, mai ales spre Carpați, leagănul neamului românesc, Cazacii numai preste leșuri de Români pot se înainteză.

Aceasta însă numai în cas de ciocnire hotărâtoare, când nu le mai rămâne Românilor decât se se avânte cu toții, ca se-'și apere pământul și existența națio-

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiiu, strada Cîsnădiei Nr. 3.

Se prenumeră și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază

nală. Provocători, agresivi n'au fost Românii nici odată, nici față cu cei mai tari, nici față cu cei mai slabi ca dinșii, și dacă îi cruță atât pe Bulgari, cât și pe Sârbi, cruță cu atât mai virtos pe vecinii lor puternici, pe Ruși și pe Austro-Ungari. Nici odată dar' ei nu-'i vor face Rusiei servicii în paguba monarhiei austro-ungare, dar' nici vor provoca pe Rusia arătându-se prea concesivi ori poate chiar slugarnici față cu Austro-Ungaria, nici odată Românii nu vor intra în luptă, dacă existența lor nu va fi amenințată.

Ori-și-care ar fi deosebirile de vederi, care despart pe oamenii politici ai Românilor în deosebite partide, față cu străinătatea linia de conduită a tuturor partidelor e aceeași. Sunt poate în România oameni, care înclină mai mult spre una ori alta din puterile vecine; nu este însă nici un partid rusesc ori austriac, german ori francez; partidele toate sunt numai românesci. De aceea în tot timpul crizei orientale nici guvernul, dar' nici vre-unul din partidele opoziționale n'a compromis țeara angajându-se fie cu unii, fie cu alții din cei intrați în conflict. Și pe când Bulgarii fac gălăgie în Bulgaria, Sârbi pornesc războaie, Grecii sporesc greutățile prin pretensiunile lor exagerate, Maghiarii se pronunță când pentru unii, când pentru alții, ear' Rușii pun întregul Orient în agitațiune, în România diplomația europeană găsește *pământ sănătos*, o țeară de oameni rezonabili, în care guvernul, ba chiar și opozițiunea ține frâu și păstrează bunele relațiuni cu toată lumea.

Ei, bine! — înțelegem, că sunt între concetățenii noștri oameni, care ar voi, ca Românii se se arunce și ei, ca Sârbi, — în brațele monarhiei noastre, și fiindcă — nu se aruncă Românii, politica lor — e echivocă, — o politică de oportunitate.

România nu se poate arunca în brațele monarhiei austro-ungare, pentru-că monarhia aceasta e sfâșiată de desbinări interne, și nu se poate mai ales, pentru-că sunt aici în monarhia aceasta trei milioane de Români agitați de o adâncă nemulțumire.

Dar' despre aceasta ne rezervăm a vorbi mai lămurit.

Foița „Tribunei“.

Albușica.

— Poveste. —

De Ioan Moța.

(Urmare.)

Când de ziua se crepa

Albușica se trezea

Și amar se spăria

Când piticii îi vedea,

Ci pitici-o mângăeau

Vorbe blânde îi vorbeau

Și'n ton blând o întrebau:

— „Cum te cheamă fată mică?”

— „Al meu nume-i Albușică!”

Le dicea ea suspinând

Într'un ton dulce și blând.

Ei apoi ear' o 'ntreba

Cătră ea dîcînd așa:

— „Dar' ne spune fată mică,

„Draga noastră Albușică,

„Ce-i de-aceia ai venit

„Pe-aici cum ai rătăcit?”

Eară ea apoi le dîse

Toate câte le pățise,

Și le spuse-adevărat

Cumcă-i fată de 'mpărat,

Și că maștera sa rea

Pe ea tare-o pismuea,

Cât s'o vadă nu putea

Și că vrînd ca s'o omoară

O dădă ca pe-o mioară

S'o ucidă-un vîntor

Cu un paloș lucitor;

Ci'n pădure când era

Vîntorul când voia

În ea ferul a 'mplînta

Ea, plîngînd 'l-a tot rugat

Până-ce s'a îndurat

Liberă de o-a lăsat,

De-acolo a rătăcit

Și aicea a sosit

La palatul lor cel mic.

Cei pitici o ascultau

Apoi earăși îi diceau:

— „Copiliță frumușică

„Draga noastră Albușică

„Nu mai plînge, n'avea frică;

„Nimic nu te năcăji,

„Rămâi tu la noi aci,

„Numai tu se ne slujesci

„Casa noastră s'o grijesci,

„Să ne faci mîncări de masă

„Și se ții curat în casă,

„Și-'ți va fi cu mult mai bine,

„Ca în lume la ori-cine; —

„Și, fetiță dragăstoașă,

„Cât vei fi la noi în casă

„De nimic nu-'ți fie frică,

„Căci în casa noastră mică

„Nime n'a putea intra

„Dacă tu nu-'l vei lăsa!”

Apoi ei 'mi-se gătară

Și la lucru ear' plecară,

Și în baie cât erau

Tot de dînsa povesteau,

Cari de cari o lăudau.

Când colea de cătră seară

Ei acasă se 'nturnară

Cina gata 'și-o aflară,

Și-a lor casă curățită

Tare bine rînduită,

Și mult ei se bucurau,

Când acestea le vedeau.

Apoi după-ce cinară

Să pus'er' de se culcară,

Dimineața se seulară

Și de lucru se gătară,

Ear' pe fată-o sfătuiră

Blând așa când îi grăiră:

— „Griji dragă și te feresce

„Capul bine 'ți-'l păzesce,

„Căci mascera ta cea rea

„După tine va umbla,

„Și ș'aceia ea va sci

„Că tu ești la noi aci!

„Ci tu dragă fii cuminte

„Ascult' a noastre cuvinte,

„Și nici când în casa ta

„Chiar pe nime nu lăsa!”

Astfel dac'-o sfătuiră

Ei la lucru ear' porniră.

*

Doamna cea răutăcioasă

Și făloasă-mpărăteasă

Sciind cumcă ea mîncase

Din fetița cea frumoasă

Micul maiu și splina friptă,

Ședea acum liniștită

În palatul seu domnesc

Locaș mare-mpărătesc,

Și creșînd c'acuma ea

Ea e cea mai frumoasă

Tuturor mai dragănea

Mergă ca se se încreadă

Și oglinda 'și-o 'ntreabă

— „Oglindută sciutoare

„De frumșetă spunătoare,

„Spune-'mi mie-adevărat

„Prin al tîu graiu minunat

„Acum care-'i mai frumoasă

„Și în țeară mai aleasă?”

Dar' oglinda-'i răspundea

Nu cum dorul ei era:

— „Precum mie-'mi s'arată

„Prin vedere fermecată,

„Tu ai fi cea mai frumoasă

„Și la toți mai dragăstoașă,

„Dară peste șapte munți

„Cu coame de brați cărunți,

„La cei șapte oameni mici

„Ce le dîc șapte pitici,

„Minunata Albușică

„De mii de-ori e mai voinică,

„De mii de-ori e mai frumoasă

„Ca si tine-mpărăteasă!...”

Și când Doamna audea

Așa rău se spăria

Cât tot trupul îi ferbea

Adrese de aderență către Generalul Traian Doda.

Oradea-Mare 13 Oct. 1887.

Aderăm la vederile și ținuta expresă în epistola adresată către președintele dietei. Te felicităm pentru această ținută bărbătească.

Aderenții partidei naționale române.

Oravița 15 Oct. 1887.

Aderăm întru toate la enunțările cuprinse în literile, ce ai adresat dietei țerii. Te felicităm pentru curajul civic și iubirea neclătită către națiunea Ta. Dumneșeu cu Tine și cu cauza ce o aperi.

Andreu Ghidiu, protopresbiter; Ilie Trailă, avocat; Simeon Manguiea, avocat; Ioan Lepa, avocat; Alexandru Coca, candidat de avocat; Alexandru Manguiea, candidat de avocat; Ioan Teran, Nicolae Tatuca, preot ortodox; Iacob Botos, brutariu; Mihail Fometescu, cojocar; Nicolae Hosca, pictor; Mateiu Stroia, argășitor; Petru Manețiu, croitor; Sofronie Motea, argășitor; Ioan Bogdan, docinte greco-catolic; Adam Manci, econom; Valeriu Dionisie, docinte greco-cat.; Mateiu Ciorei, econom; Vasiliu Pascu, paroch greco-cat.; Adam Manci, agronom; Ioan Iotiviciu, comerciant; Adam Manci, Petru Cipu, econom; Ioan Iuica, preot ortodox; Teodor Petcu, agronom; George Popoviciu, preot ortodox; Matia Beica, econom; Nicolae Simu, învățător; Ilie Beica, agronom; Ioan Petroviciu, preot ortodox; Trifu Ciorei, econom; Ioan Bistrean, oficianț în pensie.

Ilustrisime domnule General!

Venindu-ne și nouă la cunoștință bărbătescul și românescul pronunțament, ce l-ai făcut dietei. Îți trimitem felicitările noastre, pre lungă deplina recunoștință, că ai descoperit Europei deplorabila situație, în care a adus poporul român, și ai arătat, prin ce măsuri drastice l-au scos din legislațiunea țerii. Te asigurăm, că-ți sîntem aderenți întru toate.

Vrani, în 23 Octomvrie 1887.

Iosif Tămășel, paroch în Vrani; Pavel Roșu, paroch; Ioan Miclea, comerciant; Ioan Chreța, Păun Atnagea, Mateiu Muntean, Nicolae Mitter, Toma Boraciu, Toma Irimie, Nistor Muntean, Toma Muntean, Pavel Mitter, Ioan Muntean, Martin Balmez, Martin Chrețu, Pavel Petrișor, Damaschin —, Martin Atnagea, Toma Surlaș, tutor.

Ilustrisime domnule General Traian Doda deputat dietal!

Subscrișilor venindu-ne la cunoștință epochala declarațiune a Ilustrității Tale din 10 Octomvrie 1887 prin care V-ai declarat înaintea dietei că: „nici la lucrările

ei nu participăm nici dela mandat nu renunțăm”. Ca alegători ai cercului electoral Caransebeș ne declarăm: că pasul făcut prin literile Ilustrității Tale, din partea noastră este deplin aprobat și consimțim întru toate cu Ilustritatea Ta.

Te asigurăm, Ilustrisime, că corupțiunea și amăgirea nici când nu va intra în inimile grănicerilor și Almăjenilor Ței, al căror ostaș și conducător ai fost și vei rămâne Ilustritatea Ta.

Dacă de 100 de ori s'ar rîndui alegere în cercul Caransebeșului noi tot de atâtea ori vom rămâne pre lungă persoana Ilustrității Tale; ear' la casă că vei fi deschis din candidare, la sfatul Ilustrității Tale, vom alege totdeauna astfel de bărbat, care va lupta în contra corupțiunii și va arăta, că pentru cercul Caransebeșului nu există mijloc de corupțiune.

Să trăiesci la mulți ani mântuitorule și conducătorule, alesule al nostru deputat dietal.

Borlovenii-vechi, în 24 Octomvrie v. 1887.

Alegătorii comunei Borlovenii-vechi:

Iosif Boldea, preot; Iancu Boloacă, Gavrilă Ciolan, Meina Boldea, Pavel Enea, Iancu Roscoban, George Moțoi, Antonie Samella, Petru Molin, Micșa Drăgăla, Mihail Cernescu, Popoviciu, Constantin Jian, Pavel Boldea, Simeon Boldea, Ilie Borchescu; vice-jude Ioan Serafin; jude com. George Babeu, Iosif Ținineu, Ilie Moica, Cusma Imbrescu, Alimpiu Zamela, Pavel Banoș, Ioan Bojinescu, Petru Babeu, Martin Imbrescu, Climent Careba, Maxin Lupșescu, Climent Moica, neguțător; Ilie Babeu, Ioan Bozoacă, Ioan Lupșescu, Dionisie Ciolan, Ioan Imbrescu, Enea Mihail, Ioan Jurchescu, Vasile Piștol, Pavel Piștol, Alexiu Imbrescu, Ilie Piștol, Pavel Ciolan, Pavel Jurchescu, Nana Zamela, Zaharie Moica, Constantin Gorju, Ilie Lupșescu, Pavel Boldea, învățător; Lazar Rusmir, Irimie Gerjoba, Avram Imbrescu, Mihail Mengiu.

Ilustrisime Domnule General!

Binevoește a primii profunda noastră aderență pentru adevărurile, ce le-ai spus în scrisoarea adresată către președintele dietei țerii. Sîntem mândri a Te felicită, căci și acum ca totdeauna ai împlinit o datorie față de Tron și față de națiunea Ta.

Te asigurăm sărbătorește, că convinșerile Tale sînt convingerile noastre.

Ai Ilustrității Tale

Iladia, în 10 Oct. n. 1887.

Stimatori:

Petru Popoviciu, preot gr.-or.; Octavian Madincea, preot român; Dimitrie Lința, învățător român gr.-or.; Ioan Popoviciu, neguțător; Teodosie Popoviciu, neguțător; Petru Ania, neguțător; Iosif Ania, econom; Pavel Ania, econom; Ioan Ania, econom; Ioan Zeico, neguțător; Miloș Luchiciu, învățător gr.-cat.; George Verca, învățător

gr.-or.; Ioan Țepeu, măiestru; Pavel Catina, faur; Ioan Zeico, econom; Nicolae Murgu, Iosif Catina, Ioan Murgu, Radulea Iosif, Ilie Murgu, Nicolae Radulea, Ioan Murgu, David Lazar, Pavel Luca, neguțător; Lazar Lazar.

Revistă politică.

Sibiu, 29 Octomvrie st. v.

Declarațiunile ce le-a făcut contele Kálnoky în comisiunile ambelor delegațiuni au făcut pretutindenea, în lăuntru și în afară, cele mai bune impresii. Din declarațiunile privitoare la raporturile internaționale ale monarhiei se vede, că contele Kálnoky a executat consecuent, energic și cu multă îndemânătate programul ce l-a fost desfășurat în ultima sesiune delegațională. Cu toate acestea, în răspunsul ce l-a dat la mai multe întrebări în comisiunea bugetară a delegațiunii, contele Kálnoky a ilustrat relațiunile economice ale Austro-Ungariei cu statele externe într'un mod nu tocmai favorabil. El însuși a constatat, că atitudinea guvernului român nu admite deocamdată începerea negocierilor pentru încheierea unei convenții vamale, și expunerile sale despre stadiul, în care se află negocierile convenționale cu Germania arată, că o apropiere economică între aceste două state politicesce împrietenite, deocamdată cel puțin, e preste puțină. Amîndouă statele, dîse contele Kálnoky, au introdus vămuri mai mairi și au mers atît de repede în această direcțiune, încât acum nu se mai poate găsi vre-un expedient. Din cuvintele aceste se poate concluda, că chiar și contele Kálnoky privește în novela vamală austriacă o pedecă serioasă pentru o înțelegere cu Germania. Novela vamală a fost o greșală politică. Și contele Kálnoky are toată dreptatea, când regretă direcțiunea protecționismului, în care a ajuns monarhia austro-ungară și care îngreunează în mare măsură politica unei apropieri intime de Germania.

Tot atît de rău stau și negocierile convenționale cu Italia, și în momentul, când contele Kálnoky desfășură în comisiunea bugetară situația economică, se răspîndise și scirea, că Svițera încă a denunțat convenția comercială cu Austro-Ungaria. Denunțarea acestei convenții ce există de aproape douăzeci de ani, de asemenea nu e altceva, decît o consecuență a novelei vamale și în general a direcțiunii vamale ce o urmează în timpul din urmă monarhia noastră.

În vederea acestor împregiurări economice, toate silințele ce și-le dă contele Kálnoky pentru întreținerea relațiunilor intime cu puterile externe sînt zadarnice, și chiar și alianța ce s'a încheiat între Germania, Italia și Austro-Ungaria devine ilusorie.

Din ce se apropie mai mult timpul întrevederii Țarului cu împăra-

tul Wilhelm, tot mai mult se adevărește caracterul politic al acestei întrevederi. Și foile austro-ungare înzadar se opintesc a slăbi acest caracter. Eată ce se depeșează din Berlin cu data de 8 Noemvrie: Ați se împartășesc, că pe la sfîrșitul săptămîinii vine Bismarck încoace, spre a asista la întrevedere. Ministrul Giers se va alătura Țarului deja în Copenhaga.

Ceea-ce e mai caracteristic, acum încep chiar și unele foi inspirate din Germania a vorbi într'un ton prietenos despre Țarul și Rusia. Astfel scrie „National Zeitung”: „Viața familială a Țarului e pentru noi Germanii obiectul unei simpatii sincere. Neliniștirea Europei cu privire la Bulgaria corespunde mai puțin ninsușei Rusiei decît a Franței, de a ademeni pe Rusia nemulțumită la o alianță. Cu toate acestea încă n'am renunțat la speranța, că vom vedea pe Rusia desfăcîndu-se de Franța”.

Correspondentul vienez al Țarului „Times” a fost trimis Țarului sau următoarele amănunte în privința alianței triple, amănunte pe care le-a aflat dintr'un isvor vrednic de creșmînt:

Întreita alianță a fost încheiată pe sub mînă în primăvara anului curent. Scopul sitei lui Crispi la Friedrichsruhe a fost de a stabili un arangiamet definitiv în privința dataurilor. Alianța este mai ales defensivă, însă dacă pacea ar fi ruptă de una sau mai multe puteri pe continentul european sau în marea Mediterană, atunci alianța devine ofensivă, și Germania, Austro-Ungaria și Italia vor începe o acțiune comună pe uscat și pe mare. Deta liurile sînt următoarele: Ântăiu, determinarea exactă în ceea-ce privește *casus belli*, ce demersuri diplomatice și ce termin trebuie se premerge acțiunii răsboinice reale; al doilea, un plan general al acțiunii pe mare și pe uscat după împregiurările dominante; al treilea, determinarea exactă a forței armatelor și flotelor, pe cari trebuie să le dea fiecare din cei trei aliați; al patrulea, rezultatele ce vor trebui obținute după un războiu victorios, pentru stabilirea unei păci durabile. Acest din urmă paragraf fixează schimbările teritoriale ce vor trebui obținute, înainte ca cei trei aliați se subserie pacea.

Acestea le-a desmîntit Țările trecute „P. Korr.” și acum vine correspondentul Țarului „Times” din nou și susține întru toate datele de mai sus despre o alianță ofensivă și defensivă între Germania, Italia și Austro-Ungaria.

Cronică.

Numiri. Majestatea Sa a numit prea grățios: de jude ordinari la curtea de casațiune: pe judei dela Curtea de apel din Budapesta Gavrilă Săntha și Ludovic Kereszt-szeghy, ear' de judei supranumerari: pe judei dela Curtea de apel din Budapesta Alexandru Papanek și Augustin Tutschner.

Camera advocațională din Alba-Iulia aduce la cunoștință publică, că avocatul Iuliu Năbrăczky s'a indus în lista aceleiași camere, cu locuința în Baia-de-Criș.

Biserica reformată din Bistrița. Toate visurile lui Cucuic-Mola Banfi-pașa prind rădăcina realității măcar cît de cît, căci ajutoarele îi stau tot în palmă și ce nu poate face un om harnic într'un comitat de oameni slabi! Scie Banfi cu cine joacă, și, — ierte-ne D-zeu — nu e nemernic cel-ce lovesce, dar' e nemernic cel ce suferă lovitura și apoi sărută mîna, care îl bate. În Bistrița întreagă nu sînt nici 70 de reformați, prin pregiur sînt atîția, încât dacă îi numeri pe degete nu ajungi pînă la opt. Dar' Banfi a ridicat biserica în Bistrița, a adus un protopop; în 6 l. e. s'a sîntit noua biserică prin episcopul Dominic Szász din Cluj. După serviciul divin, a primit episcopul deputațiunile diferitelor corporațiuni, între care pe aceea a comitatului, a tribunului, a magistratului, a corpului învățătoresc, a bisericeii israelite. După ameași s'a dat un banchet în onoarea lui Szász; îi sta bine între Sași episcopului și, după modesta inspirațiune a lui Bachus, el era Sas întreg cu sentimente săsesci, cel puțin numele lui nu-l mințea. S'a toastat mult, în mod patriotic; toatele astfel au fost de artistic rînduite, încât nici la șatră cortorarii nu puteau să țină mai bun rînd în închinare: ântăiu a toastat Banfi pentru sănătatea lui Szász Domokos, imediat a toastat Szász Domokos pentru sănătatea lui Banfi. A toastat apoi inspectorul de școale Havas pentru Szász Gerő, după el a toastat Szász Gerő pentru inspectorul Havas. De nou a vorbit Szász Domokos pentru rabinul Horovitz, ear' rabinul i-a răspuns prin un teast lung, închinînd întru sănătatea lui Szász Domokos. Ba mai la urmă, când episcopul a vorbit pentru trei odată, Valyi, Decsey și Pánczel, trei odată s'au ridicat și au toastat într'un *tempo*

Sângele-i se nferbânta
Tot mereu fețe schimba,
Căci prea bine ea scia,
Că oglinda drept spunea!...
Și află acum îndată
Cumcă este înșelată,
De frumosul vînător,
Cui o dase spre omor
Căci el nu o-a omorît
Ci viuă o-a slobođit:
De nou mintea-și frămînta
În gîndiri se cufunda,
Că cum oare ar putea
Fata se-o prăpădească
Și viața se-i răpească.
Mult ea nici că se gîndi
Până-n minte că-i plesni
Un mijloc de-a prăpădi
Pe mîndra copilă mică
Pe frumoasa Albușică.
Și anume: s'apucă,
Fața iute 'și-o schimbă
Și așa se îmbracă
Cât chiar nimeni se gîndească
Nici prin minte se-i plesnească,
Că ar fi împăratească.
Ci, că-i o negustorească.
Apoi gata când era
La drum frate se lua,
Șapte munți iute trecea
Până când și ajungea
La casa celor pitici
Celor șapte oameni mici.

Ea spre ușă se-ndreptă
S'o deschidă-apoi cercă,
Dar' află atunci îndată
Cumcă-i bine încuiată
De-Albușica mîndra fată.
Ea la ușă tocni
Și din graiu așa grăi:
— „Nu-i cumpăra boereasă
„Marfă bună, și frumoasă,
„O aduc din depărtare
„Și-o dau lesne, lesne tare!
Albușica auđind
Și, că cine-i nesciind,
Capu-afară iute-și scoase
Pe fereastră ei frumoasă,
Și pe babă când vedea
Cătră ea așa Țicea:
— „Bună Țiua dragă nană
„Ce marfă ai în năframă?”
— „Marfă bună și curată
„Ce-i în țeară mult cercată:
„De mătasă am curele
„Bune de încins cu ele “
Și cum asta o Țicea
Din năframă își scotea
Curleșe strălucite
Din mătasă împletite.
Albușica când vedea
Cătră sine-asa Țicea:
— „Baba ast' de omenie
„Pot s'o las la min' se vie! . . .“
Apoi ușa-i descuiă
Și-n lăuntru o lăsa.

Eară ea-n casă intrînd
Țise tetei în ton blînd
O cureauă întînd:
„Copiliță frumoșea
„Doamne bine-Ți stă cu ea
„Lasă dragă se te-nceing
„Și cum eu sciu se te string!”
Albușică fără frică
Se lăsă ca s'o încingă
Cum se cade se o stringă,
Eară baba s'apuca
Cu cureaua o-nceingea;
Ci în mîni când își vedea
Pe dușmana mare-a s'a
Așa tare mi-o stringea
Cât fetița mai plesnea,
Răsuflarea-i se opri
Și 'naintea ei muri!
Atunci ea jos o lăsă
Și voioasă-i cuvîntă:
„Acum fii tu mai frumoasă
„Și în țeară mai aleasă! . . .“
Și cum asta o Țicea
Mult, Țeu mult se bucura,
Vedînd chiar cu ochii seî,
Că-i moartă dușmana ei.
Aci dacă o lăsă
Ea spre casă se-ndreptă.

(Va urma.)

pentru episcopul. Seara s'a dat concert de diletanți, venit al fost destinat pentru cumpărarea de organe în biserica cea nouă. Foile din Cluj spun, că biserica a fost zidită din banii câștigați prin oferte benevole dela creștini și Ovrei, fără deosebire de naționalitate. Am crede, dacă n'am scî de sigur, că aceasta e minciună. De Ovrei nu vorbim, dar' șcim, că din comunele românesce de prin regiunile Bistriței s'au stors acei bani cu putere și viclenie. Unor preoți, cari nu știu ungurește li-se spunea din partea agenților oare-cui, că ei sînt agenți ai vre-unei bănci de asigurare și astfel preoții dedeau bani în credință, că ei asigurază biserica și bunurile ecleziastice ale comunei, pre când acei bani înșelați jucau rola de oferte benevole. Dar' la urmă s'a prins de veste despre aceasta și nu s'au putut continua vicleniile. Dar' *fuit modus in rebus*. Așa merg lucrurile și au se meargă și mai altcum, căci unde poți cânta, cânti.

Ascultătorii dela universitatea din Budapesta, după-cum cetim în „*Budap. Tbt.*“ își perd câte odată firea lor și atunci, fără de voe, es din sărite. Așa s'a dovedit deja ieri, că studenții universitari maghiari din Budapesta, pricep ce e omenia din punct de vedere teoretic, dar' când e vorba de praxă, ei confundă omenia cu — păruiala. Universitarii maghiari au și ei o societate de lectură *pro forma*, au president al societății pe Bela Csomasz, ear' în inimă au dorul de a vedea înflorind societatea lor. Societatea într'adever înflorește, dar' florile ei se asemănă cu rozele: au mai mulți spini decât boboci. Unora dintre studenți nu le place persoana presidentului, astfel într'o seșintă de ieri a societății, acei studenți i-au făcut demonstrare dându-i voturi de blam. Partida studenților, care apăsă guvernul societății, striga din respirerterii asupră partidei opoziționale; cei opoziționali, băteau cu bătele în pământ și sberau cât fi țineau gura, așa încât sala societății de lectură a primit pentru câteva minute forma și fondul unui tîrg de Țigani. Pălmile au și ele menirea lor, pumnii nu sînt făcuți de Dumnezeu sfântul numai așa înzadur, ear' când ajungi până la adecă, de-ce se nu folosești argumentul pumnilor și al pălmilor? Opoziționali în urmă au făcut, nu pentru-că doară ar fi fost convingși de adevărul sentinții *sapienter cedat*, dar' au fost convingși, că cei mai puțini au se tacă înaintea celor mai mulți.

Cadeții bulgari în armata austro-ungară. Diarele, care stau în relațiuni de aproape cu cercurile dela curte, aduc scirea, că Maiestatea Sa Monarchul a dispus primirea alor de-ce cadeții bulgari în academia militară austro-ungară. Această faptă e pe tot locul privită ca un adevărat semn de bunăvoință al Maiestății Sale față cu regimul bulgar de astăzi.

O cruce în noroiu. Sub acest titlu cetim în „*Kolozsvár*“, că la o înmormântare din Sân-Miclăușul-romănesc s'a provocat un scandal de Paina Nicolae, crâșnicul bisericii. Crucea cea mare a dus-o crâșnicul în fruntea convoiului. Montat fiind, preotul i'a spus se fie cu băgare de seamă și se meargă mai cuvinčios. Crâșnicul s'a supărat de observațiunea ce i'a făcut preotul și a aruncat crucea cea mare în glod și apoi s'a îndreptat spre preot amenințându-l cu bătaie. Ceialalți oameni însă i-au împedecat și pe deasupra i-au bătut. Paina Nicolae are de a face acum cu judecătoria corecțională din acel cerc. — Sub toată rezerva am împrumutat aceasta notiță dela „*Kolozsvár*“.

Binecuvîntarea cerului e de multe ori chiar superăcioasă, precum s'a convins un locuitor din Tinnye, Iosif Eisler. Dînsul avea înainte de asta cu vre-o câteva zile șese copii: astăzi are însă nouă. Bietul Eisler s'a necăjit rîu, vîndend, că nevastă-sa are pofta de a-i naște tot câte trei copii odată, deci a adresat Maiestății Sale Monarchului o rugare pentru ajutor împărătesc. Rugarea lui a avut rezultat; Eisler a primit din cassetă privată a Maiestății Sale 20 fl. ca se crească pe băieții sei, după-cum stă scris pe dosul suplicei, spre „mărirea lui D-șeu cu dragoste de patrie, în credință și supunere față cu Tronul“.

Trei tineri români. Cetim în „*L'Étoile Roumaine*“, că după un examen strălucit, d-nii C. Alimăneșteanu, Lintescu și Bădescu, au fost primiți între cei dintîi la școala de mine din Paris.

Poesiile logofetului Costachi Conachi. „Epoca“ află, că preste puținile de ea eși de sub tipar noua edițiune a poeziilor logofetului Costachi Conachi. Cea dintău edițiune, care a apărut în Iași sînt mai bine de treizeci de ani, la 1856, este de mult epuizată. Această nouă edițiune se deosebește de cea dintău prin adăugirea mai multor bucăți înădite, din care unele în prosă, și care de altmîntrelea nu sînt cele mai puțin interesante. Este destul de a cita o scrisoare politică către Ioan Sturdza vodă și o scrisoare către metropolitul Veniamin, despre învătăturile în Moldova. Prințul Emanuil Conachi Vogoride, nepot de fiică al autorului, a pus în capul volumului niște interesante schițe despre viața și familia logofetului Conachi, care sînt o zugrăvire a mișcării poetice a Moldovei din această jumătate a secolului nostru. Volumul se sfîrșește prin un lexicon al limbei lui Conachi, lucrat cu îngrijire de dl profesor Pompiliu. Atragem atențiunea publicului cult asupra acestui monument al literaturii noastre născende. Nu trebuie se uităm, că logofetul Conachi fiind născut la 1777, primele sale încercări literare datează dela

sfîrșitul secolului trecut. El este prin urmare unul din părinții renascerii literare române.

Un Român felicitat de prințul regent al Bavariei. „*La Liberté Roumaine*“ este informată, că dl I. Vermont, elev al școalei de Bele-Arte din București, prezentându-se la examenul de admisibilitate dela academia de pictură din Mînich, între 300 de concurenți, dintre cari numai 10 au fost admiși, tinerul Vermont a obținut cel mai briliant succes. Prințul regent al Bavariei l'a felicitat adresându-i cuvintele: „D-Ta faci onoare foștilor d-tale profesori din București, și te laud pentru tablourile ce le-ai făcut“.

Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn. (Comunicări etnologice din Ungaria.) Sub acest titlu spune „*Familia*“, a început se apară la Budapesta o scriere periodică, pentru a răspândi cunoașterea literaturii populare a popoarelor din Ungaria și din țerile învecinate. Redactorul și editorul acestei publicațiuni e profesorul Dr. Anton Hermann. Literatura noastră populară încă e reprezentată cantitativ bine, dar' calitativ nu prea. Ortografia, cu care se reproduc texturile romănesce e de spăriat. Eacă un exemplu de pe pagina 15:

D'ar fi cerjul piporuş
Si bād 'ica notaruş,
Totuș nu s'ar pută scrije
Trajul nostru d'n prucije.

DI F. Mocata, banchier din Londra, cu ocasiunea călătoriei prin România, vizitând și spitalele eforiei din București, a trimis principelui Dimitrie Ghica suma de lei 1.000 pentru societatea de binefacere „*Regina-Elisaveta*“. Această sumă făcându-se venit la cassa societății, comitetul diriginte exprimă mulțumiri d-lui Mocata pentru ofranda ce a făcut.

Iubileul Papei. Oficiosul vaticanului „*Moniteur de Rome*“ publică programa sîrbărilor, ce se vor arhangia cu ocasiunea iubileului Papei. După această programă Ponteficele va primi la 31 Decemvrie deputațiunea comisiunilor internaționale pentru arhangierea sîrbărilor; la 1 Ianuarie va celebra Sf. liturgie; la 2 Ianuarie în catedrala San-Lorenzo se vor ceti poeziile și discursurile ocazionale; la 3, 4 și 5 Ianuarie Ponteficele va primi pe peregrinii italieni și străini; la 6 Ianuarie, urmat de cardinali, diplomați etc. va deschide expoziția iubileului; Duminecă ziua Bobotezii mai mulți vor fi consacrați de sfinți, ear' Dumineca următoare va ave loc consacrația fericților.

Un nihilist. — Emigrantul Jazewici, arestat în Viena în urma cererii autorităților rusești se află și acum într'un spital vienez. El n'ar fi fost extradat — dic foile vieneze — nici dacă s'ar fi probat, că Jazewici ar fi comis crime ordinare și că dînsul care e inginer, ar fi construit bomba mortiferă, ce s'a aruncat în drumul lui Alexandru II. și aceasta mai ales, pentru-că Jazewici suferă de oftici și nu e speranță se trăească mult. Atata i-ar mai trebui se-l extradeze Rușilor, cari apoi se trimită în Siberia un — cadavru!

Câinii în armată. — Armatele, franceză, germană, italiană au început mai de mult a dresa câini pentru diferite servicii militare. Acum s'au introdus câini și în armata austriacă. Ei aduc servicii însemnate mai ales în Bosnia și Hertegovina. Avantposturile, patrolele sau vedetele pot trage mari foloase dela aceste animale inteligente.

Public-model. — Intr'una din serile trecute a izbucnit un foc într'o loje din Canterbury, Music Hall în Londra; representația era vizitată ca de 4000 persoane. Din fericire publicul nu și-a pierdut cumpătul, ci a eșit încet din teatru prin ușile cele numeroase, fără cea mai mică învâlmășală, pe când orchestra cânta un marș. Incendiul fiind neînsemnat s'a stins repede, după care publicul, ce așteptase afară, s'a întors în teatru, unde directorul i-a mulțumit și i-a adus laude pentru-că n'a pierdut prezența de spirit.

Pe mare. — Din Triest se scrie: Vaporul Poseidon, venind dela portul Said, a dat pe mare preste o barcă ce se lupta cu valurile. Se vedeau în ea oameni ce dedeau semnale de alarmă. Se trimise o luntre în ajutorul bărcii, în care fură găsiți 9 bărbați și o femeie, ce nu se mai puteau ține pe picioare de toame și sete. Erau păstori, din Candia; furtuna îi dusesse pe marea întinsă, unde au petrecut trei zile fără mîncare nici beutură. Pe unul dintre ei l'a luat și dus un val. Nenorociților li s'a dat tot ajutorul necesar.

Averea familiei Rothschild. Eată oarecari amănunte asupra averii familiei Rothschild. Baronul Alfons de Rothschild, șeful cassei din Paris, posedă o avere personală de 850 milioane. Dela moartea mumi sale, baronesa James, este probabil că această avere trebuie se fi crescut. Baronul Gustav de Rothschild posedă 600, baronul Edmond de Rothschild 600, vîduva și fiica baronului Solomon de Rothschild 450, Baronul Arthur de Rothschild 560, milioane. Total 3,060,000,000. Și încă în această sumă de mai bine de trei miliarde nu se cuprinde averea baronului Nataniel Rothschild, șeful cassei din Londra, nici aceea a baronului Albert de Rothschild, șeful cassei din Viena.

Istoricul învățămîntului intuitiv.

De Ioan Russu.

Astăzi, când nu este o singură revistă pedagogică, care se nu consacre coloane întregi discuțiunii învățămîntului intuitiv, când după cum dicea într'un articol al acestei reviste dl Slavici, somitățile pedagogice ale timpului nostru sînt de acord, că învățămîntul în țesă generală trebuie se fie mai mult ori mai puțin intuitiv, când nu se mai poate discuta acest principiu pedagogic, fără-ca se fie socotit drept un ignorant acela, care se încumetă a-l pune în discuțiune, — cred că nu va fi inutil, a ne ocupa fie chiar numai într'un mod fugitiv cu istoricul acestui învățămînt.

Să cercetăm dar' acele epoce, când pentru prima oară învățării recunoștem folosul, ce ni-l dă învățămîntul intuitiv, când pentru prima oară se accentuează, că pentru a ajunge la un rezultat dorit în învățămînt, acesta trebuie se fie mai mult ori mai puțin intuitiv.

Precum toate învățăturile și teoriile filosofice ori pedagogice și-au luat nascerea în trecut, în anticitate, așa și începutul învățămîntului intuitiv trebuie căutat în vremurile vechi. Ca se nu fiu însă rîu înțeles, socot folositor a face următoarele observări:

Când vorbim despre învățămîntul intuitiv din vremurile cele vechi, abunăoară pe când trăea Socrate ori Aristotele, nu înțelegem sub acest învățămînt, ceea-ce înțelegem astăzi sub aceste vorbe. Astăzi învățămîntul intuitiv se face în clasele primare, va se dică cu cele mai slăbuțe odrasle de om, și într'un mod conscient, după un anume scop bine determinat, — până-ce în trecut scim bine, nu putea fi vorba de învățămînt intuitiv în felul acesta, precum nu era vorbă nici de școală în înțelesul cuvîntului de astăzi. Căci scim, cum d. e. la Eleni până la Solon, nu a fost legiuitor, care se cuprindă în lege, că este dator fiecare părinte a-și trimite copilul la școală, scim cum la Romani „*ludimagistri*“ erau nise scăpătați din alte funcții, ori mai târziu cum instrucțiunea primară se făcea la nobilii nostri strămoși de către elevii scutiore de carte și aduși ca sclavi la casă. În astfel de împregiurări, și chiar mult timp, după-ce școala în ambele state devine obiectul de preocupare al învătăților — de sine se înțelege, că nu putea fi vorba de învățămînt sistematic, și așa nici de învățămînt intuitiv.

Dacă vorbim dar' de învățămînt intuitiv pe aceste vremuri, vom înțelege sub acesta mai mult acele teorii ale filosofilor de pe atunci, cari au servit mai târziu de basă — ori mai bine — din care s'a născut învățămîntul intuitiv de astăzi.

Vom face dar' mai mult istoricul acelor părți din filosofia vechilor învătăți, care se referă la observație, la modul cum putem face mai bine intuitiva lucrurilor, cu alte cuvinte:

Cum ne câștigăm mai sigur și mai lesne idei clare și concise?

Primul pas spre acest învățămînt s'a făcut pe vremea lui Thales, (pe la 630 d. Chr.) prin aceea, că învătății acestor timpuri încep a cerceta, încep a face observări asupra lucrurilor și după aceea a le explica, a trage conclusiunea, adevărul. Priveau dar', întru cât erau de privit — lucrurile, și câștigându-și astfel noțiuni, idei, stabilesc adevărul. Care va se dică procedau, precum procedem noi astăzi în școală față de copii: le arătăm lucrurile, lăsăm se facă observări asupra lor și apoi definim. Un fel de intuiție dar'.

Cei drept, la mare rezultat nu au ajuns, căci definițiunea lucrurilor, adevărurilor stabilite de dînșii erau mai mult confuze; este însă mai presus de ori-și-ce îndoeală, că începutul spre intuiție într'un mod conscient ei l-au inaugurat prin faptul, că ori-ce cauză sau însușire a lucrurilor o căutau se o explică din însăși firea lucrurilor, ear' nu a dice, că fenomenele, ce se observ în natură, însușirea cutărui lucru, asemănările și deosebirile lui — sînt rezultatul unei tainice puteri, cum se dicea până aci.

Discipulul cel mai însemnat al școalei întemeiate de Thales a fost Anaximene, care a trăit pe la 548 n. d. Ch., învățat, care din punctul de vedere al cercetării noastre este însemnat, că el nimic nu afirma, fără a lua de basa afirmării sale cercetarea, intuiția.

Diogenē, (n. în Apollonia cam pe la 466 d. Ch.) se ridică dintre cei de până acuma prin aceea, că el nu face numai nise observări mai de multe-ori unilaterale, ca ceialalți, ci face comparații, descopere lucruri analoage și diferențe între lucruri.

În școala așa numită a matematicilor, în fruntea căreia stetea Anaximande și Pitagora (n. 608) învățăturile concrete, a căror basă era intuiția, — nu sînt luate în considerație de loc. Întreagă această școală se ocupă cu lucruri de tot abstracte, cultivă exclusiv matematicile, care după a lor părere sînt basa tuturor celorlalte învățături.

Discipulii lui Xenofane, care a fondat școala din Elea, nu fac nici ei nici o cercetare în interesul învățăturilor concrete, ci se balăbănesc cu întrebări asupra lucrurilor abstracte. În loc de a cerceta și a stabili adevărul asupra lucrurilor ce-i încungioară, se mulțumesc cu a declara, că principii tuturor lucrurilor este D-șeirea. Ear' aceasta li s'a părut atât de neînțeleasă, încât nu s'au încercat se explice nici lucrurile create de dînsa.

Vedem dar', că dintre trei școli, fiecare în fruntea căreia un învățat eminent, afară de începutul lui Thales și juvenila continuare a lui Anaximene, discipulii celorlalte două nici unul nu a lucrat pentru dezvoltarea învățăturilor practice ori concrete, care au de basă intuiția.

Vine însă Heraclit (n. la 503 d. Ch.), care apoi se poate lua în privința învățăturilor sale drept continuator al lui Thales. Prin recu-

noascerea, că fără de intuiție nu putem ave cunoștiințe, că ideile noastre sînt cu atât mai clare, cu cât a fost mai bine făcută intuiția lucrurilor. Heraclit a dat o nouă, o mai viuă coloare întregii acestei cestiuni. El demonștră, că fără intuiție nu se poate stabili nici un adevăr, dice, că organele noastre de intuiție trebuiesc cultivate, perfecționate, căci numai așa vom pute stabili adevărul. Organele necultivate ne duc în rătăcire, nu ne înfățișează lucrurile așa, după-cum sînt, de aceea cine voescă puterea de a cerceta asupra lucrurilor și a stabili principii, acela mai înainte de toate se-și oțelească organele de intuițiune, de observațiune.

Empedocle, care s'a născut la 440 d. Christos și a sărit în craterul Etniei, — se deapartează de învățăturile lui Heraclit prin faptul, că dă o mai puțină importanță intuițiunii, dicend: noi numai într'atâta putem cunoaște lumea, întru cât elementele ei sînt în noi, care va se dică nu admite, că noțiuni, idei se pot câștiga prin intuițiune, ci că numai cei născut în noi, numai aceea ne și rămâne.

Atomistii, a căror căpetenie era Leukipus și Democrit (460), — dic că pentru-că omul se-și poată câștiga noțiuni ori idei despre lucrurile din lume, trebuie se facă observație. Această observație însă nu ne poate ea singură da idei clare, fiindcă organele de observație ale omului nu sînt perfecte; a clasifica ideile este dar' chemată rațiunea; aceasta după a lor părere trebuie pusă mai presus de observație, căci omul mai înainte de toate raționează, ear' nu din observație își face raționamentul.

Anaxagora deși dice, că ori-ce intuiție ne înșală, totuși recunoaște, că cunoștiințele noastre le câștigăm cu ajutorul organelor noastre de intuiție, dar adaugă, — intuiția ne înfățișează lucrurile, cum ni se ivesc în cale, mintea, rațiunea este menită a le regula, a judeca asupra intipărilor, ce le-am primit, făcend cercetare asupra lucrurilor.

Sofistul Protagora dice, că idea nu este altceva decât intuiție, și întru cât putem face intuițiunea lucrurilor — acestea sînt, ear' dacă nu le putem face intuiția, nici nu poate fi vorba, că ele există pentru noi. (Va urma)

Varietăți.

(Mormântul comitului Beust.) De puțin zile mormântul comitului Beust pe cimiterul Matzeisdorf este împodobit cu o simplă cruce, implantată într'o stîncă albă, purtând inscripțiunea: Frideric Ferdinand comite Beust, născut 13 Ianuarie 1809, decedat 23 Octomvrie 1886. Pace cenușei, dreptate memoriei sale.

(Descoperire archeologică.) În Oregon, un loc stîncos aproape de Portland, s'a găsit un pește purificat pe o coamă de munte pustiu, la o înălțime de 3000 metri peste suprafața mării. Acest pește de sigur e rămas din acele perioade antediluviane, când munții cei mai înalți erau chiar sub apă, precum au dovedit cele mai nouă cercetări geologice ale savanților, cari au găsit deja și pe Hymalaia urme de plante și animale de apă. Capul, pîntecele și aripile de sub piept ale pescelui găsit se ved foarte bine și se pot cunoaște cu ochii nearmați; lungimea pescelui e de 17 și jumătate policari, ear' grosimea de 6 policari, seamănă foarte mult cu scumbrile de astăzi. Această reminiscență din timpuri antediluviane se află în proprietatea unui profesor din Boston.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI“.

Viena, 10 Noemvrie n. Comisiunea pentru armată a delegațiunii ungare a votat creditul pentru pușcile cu repetiție. În decursul discuțiunii a declarat ministrul-president Tisza, că el ține o a doua fabrică de arme de lipsă în interesul înarmării și a siguranței armatei. Cestiunea s'a rezolvat în faptă; ofertele ce le primesce guvernul corespund cerințelor.

Londra, 10 Noemvrie n. (Scirea lui „Standard“.) După consultațiune, starea principelui moștenitor german nu e neliniștitoare.

Roma, 10 Noemvrie n. Ați noapte, la 1½ oare, a fost la Forli și la Imola un cutremur de pământ, care a ținut cincisprezece secunde.

Londra, 10 Noemvrie n. La banchetul Lord-majorilor a ășis Salisbury, că cu privire la situația generală a Europei nu scie nimic, ce ar pute da privilegiu la neliniștiri. Colosalele arme ucidătoare asigură pacea mai mult, ca în zile, când războiul se putea întreprinde mai ușor. Viitorul pericol s'ar nasce din eventuala izbucnire a simțimentelor pătimașe și seduse ale masei poporului.

Redactor responsabil: **Adrian Cașolțanu.**

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gerula**.